

Cultura. Subscriuiu-vos a la «Revista de Catalunya»!

Lluïsa Julià

Començo amb una petició: animeu amics i coneguts o animeu-vos si heu obert aquest número amb què iniciem el centenari de la *Revista de Catalunya* d'aquest any 2024. La commemoració, que encetarem amb una roda de premsa la primera quinzena de març, servirà per fer balanç, reflexió i projecció de futur. Tindrà un ampli programa les línies generals del qual ha esbossat Josep M. Roig Rosich en el seu article d'obertura. També podrem gaudir d'una exposició. Dels diferents actes, jornades, simposi, taules rodones o presentacions us n'informarem puntualment al web i a través de les xarxes.

Som ben conscients, però, que no són temps fàcils per a les revistes en un món molt complex, precari i atomitzat. Ens enfrontem, a més, a la guerra que s'ha desfermat, sense complexos, contra la llengua amb els governs del PP-Vox tant al País Valencià com a les Illes. En resposta s'acaba de tancar la campanya de subscripcions «Som més fortes que la censura» (encara per avaluar) que ha tingut lloc els darrers mesos des de l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC) amb suport institucional.

En aquest sentit, hem volgut conèixer de prop la feina ben feta de *Cavall Fort* (una de les publicacions censurada a Borriana) de la mà de Mercè Canela, directora de la revista entre el 1997 i el 2022, període en què *Cavall Fort* ha avançat en nous reptes: disseny modernitzat i noves seccions, incorporació al digital sense deixar el paper, creació d'una nova publicació —*El Tatano*— per als més petits, etc. L'article de Mercè Canela ens parla d'un model d'èxit, amb la creació del còmic en català i d'un homenot clau, Albert Jané, en la creació de llenguatge.

Pel que fa a protagonistes, aquest número dedica el dossier a Àngel Guimerà, traspassat ara fa cent anys. Va néixer a Tenerife, un migrant, i un dels principals valedors del catalanisme. Guimerà és una de les figures més camaleòniques i universals del teatre català: per la llengua, pels conflictes que presenta d'absoluta modernitat (de classe i raça, de sexe), per l'ambició i la llibertat personal. De la mà de Joan Martori, els articles que oferim mostren cares desconegudes de la seva obra, així com la recepció americana. No us perdeu tampoc les fotografies.

Josep Lluís Martín i Berbois entrevista Sir Paul Preston, historiador de referència amb estudis fonamentals sobre la Guerra Civil, el franquisme i les relacions entre Espanya i Catalunya. En la seva conversa, trobem també el Preston més personal que parla sobre els seus orígens i del pes de les raons biogràfiques en l'elecció dels seus estudis i de la seva trajectòria.

El 2023 ens va deixar Xavier Rubert de Ventós. No es pot parlar de pensament, ètica i estètica dels anys seixanta ençà sense llegir els seus llibres, sempre escàpols de l'encasellament acadèmic. Actiu en política (PSC), va estar darrere d'algunes de les idees d'articulació de la memòria històrica —Comissió de la Dignitat (1975)—, el pensament —Col·legi de Filosofia (1977) i l'Institut d'Humanitats de Barcelona, amb seu al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)— i la internacionalització de la cultura, amb la creació de la Càtedra Barcelona - Nova York de llengua i cultura catalanes (1979-1982). Gerard Vilar ens acosta la seva figura i en remarca l'aproximació al pensament des d'una actitud crítica i en relació amb la societat.

Entre les moltes alertes de l'època global que vivim, destaquen la salut i el perill de subsistència del planeta mateix. En l'article titulat «Edificació, sostenibilitat i salut», de la secció «Arts», l'arquitecte Toni Solanas es fa preguntes per prendre'n consciència i reflexiona sobre els canvis necessaris en la construcció d'habitatges.

A «Lletres», trobareu una nova lectura sobre Vicent Garcia, el rector de Vallfogona, a càrrec de Max Pàrraga. Després d'anys d'estudi i ara ja amb una edició de la *Poesia completa*, a càrrec del professor Albert Rossich, estem en condicions de llegir-lo rehabilitat, esperem que definitivament, de la fama de poeta immoral i escatològic.

Com sempre, tanquem el volum amb l'apartat de «Ressenyes», centrades, en aquesta ocasió, tant en autors de ficció (Baulenas) i poesia (Màrius Torres i Sandro Penna, per fi en edició quasi completa en català), com en llibres de memòries personals (Agustí Colomines) i biografies de personatges històrics de relleu, ara recuperats gràcies als estudis realitzats. Són Daniel Cardona i Civit, polític, i Teresa Mañé Miravent, intel·lectual anarquista, tots dos personatges van desenvolupar la seva activitat a cavall entre el segle XIX i el XX.